

Motion till riksdagen 2005/06:L256

av **Lennart Hedquist (m)**

Ett frivilligt testamentsregister

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett frivilligt testamentsregister.

Motivering

Kammarkollegiets generaldirektör Anders Eriksson har i en artikel på DN debatt den 17 september på ett tänkvärt sätt argumenterat för att ett frivilligt testamentsregister inrättas. Mot bakgrund av denna argumentation, som jag tidigare som ledamot i Kammarkollegiets styrelse tagit del av, anser jag att behovet av ett sådant register är väl dokumenterat. Jag citerar nedan vad som anförs i artikeln ifråga:

Många människor i vårt land skriver ett testamente där de bestämmer hur arvet efter dem skall fördelas när de avlidit. De flesta av dem som gör det tror också att det kommer att bli så som de har skrivit i sitt testamente. Det är emellertid inte alls säkert.

Många testamenten kommer nämligen inte fram efter dödsfallet. Orsakerna till det kan vara olika. I vissa fall har den avlidne kanske själv slarvat bort testamentet eller låtit förvara det på ett sådant ställe att det inte kommer fram. I andra fall kan det vara så att testamentet efter dödsfallet har påträffats först av någon som missgynnas av testamentets innehåll och som därför har förstört eller undanskaffat testamentet. De som skulle gynnas av testamentet får då aldrig veta att det funnits ett testamente.

Ibland har den avlidne kanske i sin livstid berättat för dem som skall gynnas av testamentet att det finns ett sådant eller till och med visat dem testamentet. Det hjälper dock inte mycket om inte testamentet kommer fram efter dödsfallet. I svensk rätt gäller nämligen väldigt strikta regler för att upprätta ett testamente, medan däremot reglerna om att återkalla ett testamente är ganska liberala. För återkallelse räcker det med att den som upprättat testamentet har förstört testamentet eller "eljest otvetydigt givit tillkänna" att testamentet inte längre skall gälla. Om testamentet inte kan återfinnas efter dödsfallet trots att man vet att det funnits, kan det ju bero på att den som upprättat testamentet förstört det för att återkalla det. Normalt sett torde domstolarna

Fel! Okänt namn på

utgå från att så är fallet, om det inte finns kraftig motbevisning. Om den som missgynnas av testamentet är den som först träffar på det och i hemlighet förstör det, torde det bli svårt för dem som gynnas av testamentet att bevisa att testamentet inte förstörts av den som upprättat det.

Ibland har den som upprättat testamentet tagit kopior av det och överlämnat dessa till dem som gynnas. Inte heller det är normalt tillräcklig bevisning för att testamentet gäller, om inte originalet påträffas efter dödsfallet. Originaltestamentet kan ju ha förstörts av den som upprättat det för att denne ville återkalla sitt testamente.

En del människor lägger sina testamenten i sina bankfack. Detta är dock ingen garanti för att testamentet kommer att tillämpas. Det beror ju helt på vem som öppnar bankfacket först och vad denne gör med testamentet. Ofta är kanske någon sjuk under viss tid före sin död och har då låtit någon annan ha tillgång till bankfacket för att kunna utträta ärenden åt den sjuke. I en del fall kan därför kanske testamentet ha försvunnit redan före dödsfallet.

Tidigare förekom det att banker tog emot testamenten för förvaring. Detta har numera enligt vad som sagts till mig av bankföreträdare nästan helt upphört. Vissa advokater förvarar testamenten åt sina klienter. Någon garanti för att testamentet kommer fram utgör emellertid inte det. Från en del advokater har jag hört att dessa inte systematiskt bevakar om den som upprättat ett sådant testamente har avlidit. Det har också uppstått problem med advokatförvarade testamenten då advokatbyråer lagts ned.

Flera advokater har till mig framfört att de har den uppfattningen att det idag försvinner testamenten i inte obetydlig omfattning. Också min egen erfarenhet bl.a. från Kammarkollegiets verksamhet med avveckling av dödsbon för Allmänna arvsfondens räkning har gett mig intrycket att det förekommer. Enligt min mening är det en allvarlig rättssäkerhetsbrist att människor i vårt land inte har tillgång till ett sätt att säkerställa att den yttersta vilja som de uttrycker i sina testamenten respekteras efter deras död.

I andra länder finns en möjlighet att registrera testamenten. Härigenom säkerställs att testamentet finns tillgängligt efter dödsfallet för dem som gynnas av det. Någon möjlighet för den som missgynnas av testamentet att komma åt det och förstöra det finns då inte.

Enligt min mening bör ett sådant registreringsförfarande erbjudas även i Sverige. Ett testamentsregister bör inrättas, där den som upprättar sitt testamente kan låta registrera det för att säkerställa att det kommer fram efter dödsfallet. Den som behöver få del av testamentets innehåll kan då efter dödsfallet begära att få en kopia av det med bevis om att det finns registrerat. Sådana som utreder dödsbon skulle därmed rutinmässigt kunna kontrollera hos registerhållaren om det finns ett testamente.

Det finns inget skäl att kräva att testamenten skall registreras för att bli giltiga. Nuvarande regler om hur ett testamente skall upprättas för att vara giltigt kan kvarstå oförändrade. Något krav på obligatorisk registrering av testamenten bör således inte införas. Registrering i testamentsregistret bör endast vara en möjlighet för den som är angelägen om att säkerställa att testamentet kommer fram efter dödsfallet. Inte heller behöver reglerna om återkallelse av testamente ändras. Återkallelse skall således även i fortsättningen kunna ske t.ex. genom att någon otvetydigt ger till känna att testamentet inte gäller. Den som påstår att det skett beträffande ett testamente som finns registrerat i testamentsregistret måste förstås bevisa att återkallelse skett.

Fel! Okänt namn på

Att det idag inte finns något sätt att säkerställa att testamenten kommer fram efter dödsfallet är en allvarlig rättssäkerhetsbrist. Våra politiker bör åtgärda detta snarast. Inrätta ett testamentsregister nu!

Stockholm den 28 september 2005

Lennart Hedquist (m)